

COLLAGE-GEDICHT VRIJHEID IN 5 STAPPEN

DUUR: 1,5 UUR

Beste leerkracht,

Een van de allerleukste manieren om een gedicht te maken is met plaatjes en voorwerpen. Dat heet een Collage-gedicht. Dat kan met van alles: manderijen, balletjes, bloemen, schoenen, steentjes etc. In zo'n gedicht zijn de zinnen niet van woorden, maar van plaatjes gemaakt. En rijmen niet de woorden maar de beelden op elkaar, door hun vorm, kleur of wat ze voorstellen. (zie voorbeeld 1). Zo komen de twee belangrijkste elementen van poëzie, zintuiglijke waarneming en vrije verbeelding, bij elkaar.

ZO MAAK JE HET:

STAP 1. VRAAG VAN DE DAG! DAG 1. HUISWERK

Vorbereiding in de klas:

- Print en knip de 4 verschillende vraag/opdrachtkaartjes uit die bij de lesbrief horen.
- De leerkracht geeft aan het einde van de schooldag elke leerling een vraag/opdrachtkart mee naar huis. Je vertelt nog niets over het Collage-gedicht. Je vraagt alleen nadrukkelijk of ze het thuis goed willen lezen, en vraagt of dat ze morgen iets meenemen van huis wat te maken heeft met de vraag over Vrijheid op het kaartje. (Ga niet inhoudelijk in op de verschillende vragen).

voorbeeld 1 all-star sonnet

Info voor de leerkracht over de vragenkaartjes met opdracht:

Elke leerling krijgt een kaartje met één van de vier vragen/opdracht mee naar huis. Zorg ervoor dat de vier vragen gelijkmatig worden verdeeld over de leerlingen. Denk ook zelf vast na over wat Vrijheid voor jōu betekent. De vragen en opdracht zijn:

- Als je vrijheid één kleur kon geven, welke kleur zou dat zijn? Neem iets wat die kleur heeft van huis mee naar school! Alles kan, als het past in je hand.
- Als vrijheid een vorm/ding was, hoe ziet het er dan uit? Neem iets wat er zo uitziet van huis mee naar school! Alles kan, zolang het past in je hand.
- Als je vrijheid kon aanraken, hoe voelt het dan? Neem iets wat zo voelt van huis mee naar school! Alles kan, zolang het past in je hand.
- Als je vrijheid een smaak of geur kon geven, hoe zou vrijheid smaken of ruiken? Neem iets mee wat die smaak/geur heeft! Alles kan, zolang het past in je hand.

STAP 2. VERZAMELEN DAG 2. TERUG OP SCHOOL

Vorbereiding in de klas:

- Zet de stoelen in een kring. Leg een groot papier (A2) in het midden.
- Vraag de leerlingen bij binnenkomst in de kring te gaan zitten en om de voorwerpen van thuis rond het papier te leggen.
- Zorg ervoor dat er ten minste 20 spullen zijn. (Als er minder spullen zijn, kun je de leerlingen vragen om eerst op school/op het plein/in de klas iets te zoeken wat bij de vragen past voordat de gespreksronde begint, en die houd je dan heel kort).
- Doe een (10 minuten) gespreksronde. Vertel ter inleiding wat Vrijheid voor jou betekent. Vraag op basis van de vraag/opdrachtkartjes aan een paar leerlingen wat ze hebben meegenomen en waarom.

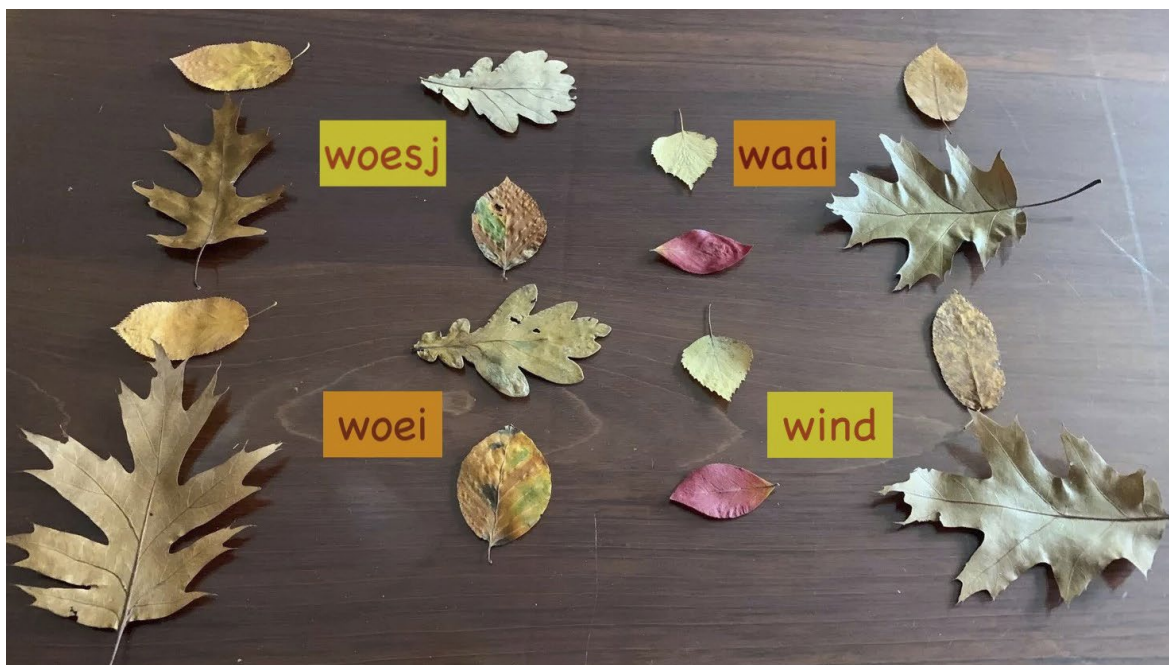
STAP 3. INTRODUCTIE VOORBEELD.

Vertel dat alle spullen iets vertellen over hoe Vrijheid voelt, wat het is. Dat je Vrijheid op veel verschillende manieren kunt verbeelden. Bijvoorbeeld in een gedicht. Nu gaan ze kijken naar een dichter die een Collage-gedicht gaat maken met spullen om Vrijheid uit te beelden. *Laat het FF-online filmpje zien.*

STAP 4. COLLAGE-GEDICHT MAKEN

Vertel de leerlingen dat zij nu ook genoeg verzameld hebben om zelf een Collage-gedicht te gaan maken. Bedenk als leerkracht van te voren hoe je de volgende stap gaat doen (per groepje, elke kind een voorwerp laten aanleggen, etc.).

- Orden met de leerlingen de spullen op kleur, vorm/ding, aanraken, smaak/geur.
- Begin met 1 regel neer te leggen. Dan de 2^e er onder. dan de 3^e daaronder, het laatste voorwerp moet rijmen op het laatste van regel 1.
- Net zolang tot je 4 rijmende zinnen onder elkaar hebt, oftewel 1 strofe. (zie info opbouw* en rijm). Misschien heb je meer spullen, en kun je nog een strofe maken. Of misschien komt het beter uit in strofes van 3 regels.
- Mis je toch een voorwerp, schrijf dan het woord erbij. Alles kan! (zie voorbeeld 2)
- Schrijf bovenaan het papier met een dikke marker de titel (VRIJHEID, of verzin die samen).

voorbeeld 2

*** Info opbouw en rijm voor de leerkracht:**

Elke strofe (couplet) heeft 4 regels onder elkaar.

Elke regel bestaat uit max. 5 voorwerpen naast elkaar.

Rijm zie je goed als het aan het eind van de zin staat, zoals in het rijmschema ABAB waar regel 3 op 1 rijmt en regel 4 op regel 2.

STAP 5. PRESENTATIE EN VERWERKING

Bedenk in alle vrijheid met de kinderen hoe je het Collage-gedicht gaat verwerken of presenteren. Maak er een foto van (in 300-dpi) en laat drukken als A1 poster of als kaart die je naar iemand stuurt. Of maak alles vast op het papier (als dat mag van thuis) en hang het origineel groot op een mooie plek.

Veel plezier en heel veel poëtische vrijheid!

Kate Schlingemann